

Tom Cruise'un çalışmak istediği besteci

Binlerce koleksiyon objesinin yer aldığı bu odada, birarada görmenin hiç kolay olmayacağı şeyler var! Dünyanın dört bir yanından toplanmış 'Star Wars' temalı koleksiyonun bulunduğu odaya girmeden önce de, uygulanması gereken gizli(!) bir ritüel söz konusu.

Rahman Altın'ın hangi özelliğini anlatsam bilemiyorum; o, dünyanın en renkli 'Star Wars' koleksiyoncusu, operacı, defile, dans gösterisi, film ve reklam müziklerinin aranan kompozitörü...

Kraftwerk, Depeche Mode, Vangelis gibi isimlere öykünerek New Age müzikle ilgilenmiş ve hatta Run DMC ilk çıktığında da onları dinleyerek Türkçe rap şarkılar yapmış biri, nasıl olur da Devlet Opera ve Balesi'nde çalıştıktan sonra film müzikleri bestecisi olur? Üstelik, Hollywood bağlantıları, Tom Cruise ve Oliver Stone gibi esaslı isimlerden alınan iş teklifleri gibi göze batan özelliklerle... Önümüzdeki hafta gösterime girecek olan Derviş Zaim filmi 'Cenneti Beklerken'in de müziklerini yapan Rahman Altın gibi biriyse, sizin için her şey mümkün! Zira bunların yanı sıra tutkuya bağlı olduğu bir de koleksiyon merakı var ki, resmen dillere destan. Bir oda hatta bir ev dolusu 'Star Wars' filmi objesiyle dünyadaki koleksiyonerler arasında ilk sıralarda yer alıyor. Koleksiyonu için ayırdığı odaya girerken bir de ritüel uyulması gerekiyor ki bu da, ilki 1920'li yıllarda kullanılan, dokunmadan çalınan enstrüman theremin'in son versiyonunu evinde bulduran biri için çok da aykırı bir durum değil! Peki, aykırı bir örnek ister misiniz? Yakın zamanda kendi albümünü de yayınlayacak olan Rahman Altın, 'Star Wars' filminin galasına orijinal kostümü yapan İtalya, Venezuela, Norveç ve Kanada'daki dört firmada hazırlattığı kendi kostümüyle katılacak kadar da hayal gücü geniş biri! Her gün televizyonda izlediğiniz reklam filmlerinin müziklerinin de birçoğunu besteleyen Rahman Altın, başlı başına bir araştırma konusu dersek abartmış sayılmazız doğrusu!

■ Devlet Opera ve Balesi'nden çıkıp nasıl buluştunuz

film müziği işlerine?

Benim en başından beri konservatuvara beri konservatuvara girmek isteme nedenim, kompozisyon okumaktı. Ne var ki liseden sonra besteci olmaya karar vermişim ve o yaşta konservatuvarda kaydolabileceğiniz iki bölüm vardı; biri tiyatro diğeri de opera! Çok ilgilidim bu konulara. Küçükken TRT Çocuk Korosu'ndaydım ve sesim zaten iyiydi; çalıştım ve operaya girdim. Niyetim oradan da kompozisyona geçmekti. Ama her şey iyi gitti ve devam ettim operaya. 9 yıllık süre zarfında bir stüdyo, bestelerim, işlerim hep vardı. Reklam ve film müziği yapmak için İstanbul'a taşındığımda zaten en başından beri biliyordum ne yapmak istediğimi.

■ Aynı zamanda bir de 'Star Wars' koleksiyoncusunuz; film müzikleriyle nasıl keşişti bu tutkunuz?

Çocukluktan gelen bir şey aslında. Ben ilkökula giderken 'Superman'ın gösterimi yapıldı. Önce 'Star Wars' sonra 'Superman', 'Kutsal Hazine Avcıları', 'ET', 'Drakula' filmleri derken, benim yaşlarımda Türkiye'de yaşayan diğer çocuklara göre o filmlerden

çok daha fazla etkilenmişim. Diyebilirim ki hayatım o filmlerin arasında geçti. Tam konservatuvara girmeye karar verdiğimde tüm bu filmlerin bir ortak paydası olduğunu keşfettim. Hepsinin müziklerini John Williams besteliyor. O orkestrasyonu, senfonik yazılımı hep baştan beri dinleyip çalıştım zaten. Böylece hayatım çözüme ulaştı!

■ 'Star Wars' ve John

Williams örneği gibi, çeşitli türdeki filmlerin müziklerini yapanların hep aynı kişiler olduğunu görüyoruz. Burada bir tekdüzellik oluşmuyor mu?

Bizim gibi insanların söyle özellikleri olmalı: Bütün türlerde beste yapabilmek, her tür müzik türü için çalışabilmek. Yapımcı ve yönetmen de müziğini yapan kişiyi tutunca durum böyle ilerliyor. Bir taraftan da Türkiye için konuşmak gerekirse; bu işi nasıl yapacağım, kendimi nasıl geliştirebileceğimi bilen o kadar az insan var ki! Çünkü böyle bir ortam da yok.

TOM CRUISE'DAN GELEN TEKLİF

■ Tom Cruise, Hans Zimmer ve Oliver Stone gibi isimlerin işlerinde çalışmak üzere çağrıldınız. Bu

'tamam ben oldum' dedirtecek bir kriter mi sizin kariyeriniz için?

Film scoring yani film müziği denilen kavram Türkiye'de layığıyla bilinmiyor, yapan da, isteyen de yok. Zaten 'Yeşilçam'ın ilk kurulduğu dönemde her şey araklama üzerine yerleşmiş; al-kullan tehlike yok, sınır yok! 2001'den sonra müziği rahatça çalamayacağımız anlaşıldı. Bir gün televizyonda film scoring konusunda düzenlenen bir workshop'tan bahsedildiğini duydum. Kompozitörler Hollywood'un en büyük orkestralarından birine film müziklerini çaldirıyor; ben de orada olmak istedim ve kaydoldum.

■ ASCAP ve 20th Century Fox'un yeni film endüstrisinin iki önemli kuruluşunun düzenlediği bir workshop'ta değil mi bu?

Evet, 15 yıldır da her sene düzenleniyor. Her yıl dünyadan 10 kişi seçilip Los Angeles'a davet ediliyor. Hatta 'Oscar' bestecilerini önceden keşfediyoruz' gibi de bir sunumları var. 40 günlük bir eğitimin sonunda yüksek bütçeli bir filmin müzikleri siliniyor ve katılanlar tüm müziklerini yeniden yapıyor. Diğer workshop'larda olduğu gibi 'paramı verir, yazılırım' durumu söz konusu değil. Öncesinde 15 dakikalık senfonik kayıtlarını yollamak durumundasınız zaten ona göre davet alıyorsunuz. Ben de katıldığım seneki 10 kişiden biriydim ve sonuçta 'Kral ve Ben' filmi'nin müziklerini yeniden yaptım. Bunlar sonucunda kurulan bağlantılarla da Oliver Stone ve Tom Cruise'un firmalarından teklifler aldım.

■ Son yıllarda Türk sinema sektörünün canlandığını varsayarak, bununla paralel olarak film müziklerinin de ivme kazandığı söylenebilir mi?

Yok, henüz bunu söylemek mümkün değil. Çekilecek hemen hemen tüm Türk filmlerinin senaryoları geliyor bana ama hâlâ film müzikleri için 'bir canlanma söz konusu' diyemem. Maliyetler düştüğü için dizi mantığıyla film çekiliyor. Post prodüksiyona düşük bütçeler ayrılıyor. Hareketlenme olsa da çok cılız.

■ New York Fashion Week'te Bahar Korcan imzalı Sır ve Köksüzlük adlı kreasyonların şovlarının müziklerini bestelediniz...

Benim üretim yelpazem geniş. Tek bir şeyle tatmin olamıyorum. Teklif Bahar Korcan'dan geldi. New York Fashion Week'te büyük bir şovu olacaktı. Beyhan Murphy'nin 'Şehir Orman' adlı modern dans dramasının müziklerini yapmışım. Oradaki ilişkilerle, her kreasyonunun hikayesini hazırlayan Korcan'la birlikte çalışma fırsatımız oldu.

Derviş Zaim

Zaim, tam bir yönetmen!

■ Daha önce 'Vizontele Tuuba' ve 'Keloğlan Karaprens'e Karşı' gibi nispeten popüler filmlerin müziklerini yaptınız. Derviş Zaim, daha düşük bütçelerle çalışan bir yönetmen, neden onu seçtiniz?

'Cenneti Beklerken'in bir dönem filmi olduğunu öğrendim. Osmanlı tarihi ve müziğine karşı özel ilgim var. Böyle bir çalışmayı öğrenince müziklerimi Derviş Zaim'e ulaştırdım. Bu kadar uyumlu çalışacağımızı o zaman bilmiyordum tabii. Zaim, film müzikleri konusuna tıpkı benim öğrendiğim ve kendimi geliştirdiğim gibi yaklaşıyor. Bir yönetimde aradığım bütün özellikler onda var.

■ Dönemin sound'unu nasıl yakaladınız?

'Cenneti Beklerken'de kendi açımdan çok ilginç şeyler denedim. Eski bir sound tuttumak gerekiyordu. Derviş Zaim piyano sesi istemedi çünkü o dönemde Osmanlı'da kullanılan bir enstrüman değil piyano. Böyle olunca benim de bir kanadım kınmış gibi oldu. Eh kullanılacak dil de eski olmalı... Ben de eski enstrümanları araştırdım ve udun babası lafta, tambur, duduk (mey, balaban) gibi enstrümanlarla çalıştım.

■ Peki, bu kadar büyük meraklısı olduğunuz 'Star Wars'ın müziklerini de yapmak ister misiniz?

Yok zannetmiyorum, bu halinden memnunum! Ama Türkiye'de gerçekten iyi bütçesi olan bir filmde, orkestrayla çalınacak müzikleri yapmak isterdim. Geni kalani, kumsala yazı yazmak gibi.

SENARYO YAZARLARI DERNEĞİ'NDE DENEYİMLERİNİ GENÇLERLE PAYLAŞAN SAFA ÖNAL VE HALUK ÜNAL'A GÖRE YENİ NESİL HAYAL KURMAKTA ZORLANIYOR

Senaryo yazmanın incelikleri

EKİN TÜRKANTOS

Son yılların gözde mesleklerinden biri haline geldi senaristik. Senaryo Yazarları Derneği'ni başvuran yüzlerce gencin hayalini senaryo yazmak süslüyor. İşin üstadlarından Safa Önal ve Haluk Ünal'la senaryo yazmanın incelikleri ve verdikleri eğitim üzerine konuştuk

Türkiye'nin önemli senaristlerinden Safa Önal ve Haluk Ünal, Senaryo Yazarları Derneği (SEN-DER) bünyesinde deneyimlerini genç öğrencilerle paylaşıyor. Düzenlediği atölye çalışmalarıyla sinemaya tutkun gençleri yetiştirmeyi amaçlayan SEN-DER, üç farklı senaryo atölyesiyle adından söz ettiriyor; TV Proje Geliştirme Atölyesi, Senaristin Yolculuğu ve Sinema Proje Geliştirme Atölyesi... Başta Safa Önal olmak üzere Macit Koper, Neşe Şen, Gaye Boraloğlu, Birol Güven, Ümit Ünal, Hüseyin Kuzu, Atilla Engin ve Haluk Ünal tarafından gerçekleştirilen atölye çalışmalarına ilgi oldukça fazla. Senaristlerden Safa Önal bu ilginin televizyon dizilerinin ilgi görmesiyle doğru orantılı olduğunu düşünüyor. Bugüne kadar atölye çalışmalarına katılan gençlerin senaryo yazmaya hevesli olduklarını ancak hayal kurmakta zorlandıklarını belirten Önal, "Gençler Türk romancıları, öykücülerini bilmiyorlar. Yedi yıldır bu atölyelere giriyorum. Hepsinin ortak ama üçüncü noktası bu. Şiirle uzaktan yakından alakaları yok. Şiir olmadan cinayet bile yazamaz. O bir hazırlayıcı, tetikleyicidir" diyor.

■ İyi bir senaryo nasıl olmalı sizce?

Haluk Ünal: İyi senaryo seyircinin unutmadığı, aradan ne kadar zaman geçerse geçsin hatırladığı senaryodur. Seyirciyle buluştuktan 30 yıl sonra da aynı duyguyu yaratıyorsa, o senaryo kalıcı olmayı başarmış sayılır. Yani ikinin ölçüsünün kalıcılık olduğunu vurgulayabiliriz. Türkiye'de senaryocular üç yıldır örgütlü. Birbirine rakip olması gereken insanlar tarihinde ilk kez senaryo standartlarını konuşmaya başladılar. Kalite standartlarını ne kadar geliştirirsek pasta o kadar büyür diye düşünüyoruz. Bu yalnız bizim değil yapımcının, yönetmenin de çıkarını içeriyor.

Haluk Ünal (solda) ve Safa Önal, Senaryo Yazarları Derneği'nde deneyimlerini gençlerle paylaşıyor.

■ Senaryonun bütünlüğünü korumak adına hangi kriterler ön plana çıkıyor? Bu anlamda öğrencilerinizin yaptığı yanlışlar neler?

Safa Önal: Hiçbir hayalin içinden geçmeden geliyoruz. Türk romancılar ve öykücüler hakkında hiçbir fikirleri var. Yedi yıldır bu atölyelere giriyorum. Maalesef hepsinin ortak ve üçüncü noktası bu... Şiirle uzaktan yakından alakaları yok. Oysa şiir olmazsa cinayet bile yazılmaz. O bir hazırlayıcı, tetikleyicidir. Hayal kurmak bir öykü boyunca başlatmak, geliştirmek ve bitirmek

zannedildiği gibi basit değil. Derslerimizde nasıl hayal kurmak gerektiğini de anlatıyoruz. Dünya edebiyatına, Türk öyküsüne girdiğiniz anda öğrencilerde ilgi oluşuyor. Öğrencileri de kırmamak gerek. Nasıl olsa zaman onları eler.

■ Hayal kurmanın yanı sıra senaryo yazarken gündemi bilmek zorunluluğu var mı?

H.Ü.: Artık disiplinler arası diye bir terim var hayatımızda. Senaryoculuk antik tiyatrodan beri disiplinler arasıdır. Disiplinler arası yeteneğini yitirmeyen tek sanat drama. Felsefenin her alanına

ve hayatın bilgisine dair bir şey bilmeden senaryo yazamazsınız.

S.Ö.: Bir manav dükkanını yazacaksınız yerini bilmek zorundasınız. Oraya gidip malların nasıl geldiğini görmeniz, bakkalın esnaf berberinde mi, evinde mi traş olduğunu bilmeniz, bakkalın en iyi iş yaptığı saati bilmeniz lazım. Oturduğunuz yerden bunları yazamazsınız. Gündemi takip etmenin yanı sıra bunları bilmek gerekir. Ancak dizi senaryoları için senaristleri o kadar kısa zaman içerisinde çalıştırıyorlar ki uğraşacak vakitleri pek kalmıyor. Oyle bir dehasımdır ki gündemi takip etmeniz gerekmez. Ancak hayatın içindeyseniz gündemin ölümlü gitmeniz şart.

■ Dizinin yanı sıra artık kısa filmde de büyük çıkış var. Kendince senaryo yazar, eline kamera alan herkes kısa film çekiyor. Kısa filmin senaryosundan bahsedecek olursak neler söyleyebiliriz?

S.Ö.: 50 dakikada iyi bir hikaye anlatabilirim, ama bana bunu beş dakikada yap dersiniz yapamaz. Kısa metraj film zor bir iş. Sevindirici tek şey yığın olması. Bununla uğraşanlar da bir süre sonra yaptıklarının bir işe yaramadığını, o şekilde yola çıkarak bir yere varılmayacağını anlıyorlar. Bu işin de iyi kötü bir mektebi, çalışma düzeni var. Sinema büyük ilgi haline geliyor. Şimdilik bir kargaşa var. Ama zamanla ayakları yere basacak, yeter ki bu heves sürsün.

■ Atölyelerinize katılan öğrenciler sizinle dizilerde çalışma imkanı bulabiliyor değil mi?

H.Ü.: Bizden 200'e yakın öğrenci sertifika aldı. 15 öğrencimiz de farklı dizi gruplarında junior yazar yani stajyer olarak çalıştı. Bizim böyle bir vaadimiz yok. Endüstriyel alanın kapısı olduğumuz için zaten pırlıtsı olan birisini gördüğümüz zaman alıyoruz.